

κουργῇ τὸ δὲ τὴν ἀκοὴν δέχεσθαι μὲν πάσας φωνάς, ἐμπίπλασθαι δὲ μὴ ποτε καὶ τοὺς μὲν πρόσθεν ἐδόντας πᾶσι ζώοις οἷους τέμνειν εἶναι, τοὺς δὲ γομφίους οἷους παρὰ τούτων δεξαμένους λεαίνειν καὶ στόμα μὲν, δι' οὗ ὦν ἐπιθυμεῖ τὰ ζῶα εἰσπύμπεται, πλησίον ὀφθαλμῶν καὶ ρινῶν καταθεῖναι⁴ ἐπεὶ δὲ τὰ ἀπαχωροῦντα δυσχερὴ [ἦν], ἀποσρέφαι τοὺς τούτων ὀχετοὺς, καὶ ἀπεινεγκεῖν, ἢ δυνατόν προσωπάτω, ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων ταῦτα οὕτω προνοητικῶς πεπραγμένα, ἀπορεῖς πότερα τύχης ἢ γνώμης ἔργα εἶναι. Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, ἀλλ' οὕτω γε σκοπούμενά πάνυ εἰσὶν ταῦτα σοφοῦ τινος δημιουργοῦ καὶ φιλοζώου τεχνήματι.—Τὸ δὲ ἐμφῦσαι μὲν ἔρωτα τῆς τεκνοποιίας, ἐμφῦσαι δὲ ταῖς γειναμέναις ἔρωτα τοῦ ἐκτρέφειν, τοῖς δὲ τραφεῖσι μέγιστον μὲν πόθον τοῦ ζῆν, μέγιστον δὲ φόβον τοῦ θανάτου;—Ἀμέλει καὶ ταῦτα εἰσὶν μηχανήμασί τινος ζῶα εἶναι βουλευσαμένου.—Σὺ δὲ σαυτὸν φρόνιμόν τι δοκεῖς ἔχειν, ἄλλοθι δὲ οὐδαμοῦ οὐδὲν οἶσι φρόνιμον εἶναι; καὶ ταῦτα, εἰδὼς ὅτι γῆς τε μικρὸν μέρος ἐν τῷ σώματι πολλῆς οὐσῆς ἔχεις, καὶ ὕρου βραχὺ πολλοῦ ὄντος, καὶ τῶν ἄλλων δῆπου μεγάλων ὄντων ἐκάστου μικρὸν μέρος λαβόντι τὸ σῶμα συνήρμοσαι σοι, νοῦν δὲ μόνον ἄρα οὐδαμοῦ ὄντα σε εὐτυχῶς πως δοκεῖς συναρπάσαι, καὶ τάδε τὰ ὑπερμεγέθη καὶ πλῆθος ἄπειρα δι' ἀφροσύνην τινα οὕτως οἶσι εὐτάκτως ἔχειν;—Μὰ Δί' οὐ γὰρ ὁρῶ τοὺς κυρίους [αὐτῶν], ὥσπερ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων τοὺς δημιουργούς.—Οὐδὲ γὰρ τὴν ἑαυτοῦ σύ γε ψυχὴν ὁρᾷς, ἢ τοῦ σώματος κυρία ἐστίν ὥστε κατὰ γε τοῦτο ἔξερσί σοι λέγειν, ὅτι οὐδὲν γνώμη ἀλλὰ τύχη πάντα πράττεις. Καὶ ὁ Ἀριστοδῆμος, Οὐ τοι, ἔφη, ἐγὼ, ὦ Σώκρατες, ὑπερορῶ τὸ δαιμόνιον, ἀλλ' ἐκεῖνο μεγαλοπρεπέστερον ἡγοῦμαι, ἢ ὡς τῆς ἐμῆς θεραπείας προσδεῖσθαι. Οὐκοῦν, ἔφη, ὅσω μεγαλοπρεπέστερον ὦν ἀξιῶ σε⁵ θεραπεύειν, τοσοῦτόν μᾶλλον καὶ τιμητέον αὐτό. Εὖ ἴσθι, ἔφη, ὅτι, εἰ νομίζοιμι θεοὺς ἀνθρώπων τι φροντίζειν, οὐκ ἂν ἀμελοῖην αὐτῶν. Ἐπειτ' οὐκ οἶσι φροντίζειν; οἱ πρῶτον μὲν μόνον τῶν ζώων ἀνθρώπων ὀρθὸν ἀνέστησαν ἢ δὲ ὀρθότης καὶ προορᾷν πλεῖον ποιεῖ δύνασθαι, καὶ τὰ ὑπερθεῖν μᾶλλον θεᾶσθαι, καὶ ἥττον κακοπαθεῖν⁶ [οἷς] καὶ ὄψιν καὶ ἀκοὴν καὶ στόμα ἐνεποίησαν. Ἐπειτα τοῖς μὲν ἄλλοις ἐρπετοῖς πόδας ἔδωκαν, οἱ τὸ πορεύεσθαι μόνον παρέχουσιν ἀνθρώπῳ δὲ καὶ χεῖρας προσέθεσαν, αἱ τὰ πλεῖστα, οἷς εὐδαιμονέστεροι ἐκείνων ἐσμέν, ἐξεργάζονται.

Καὶ μὴν γλωττάν γε πάντων τῶν ζώων ἐχόντων, μόνην τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐποίησαν οἶαν, ἄλλοτε ἀλλαχῇ ψάουσιν τοῦ στόματος, ἀρθροῦν τε τὴν φωνήν, καὶ σημαίνειν πάντα ἀλλήλοις ἃ βουλόμεθα. Οὐ τοίνυν μόνον ἤρκεσε τῷ θεῷ τοῦ σώματος ἐπιμεληθῆναι, ἀλλ', ὅπερ μέγιστόν ἐστι, καὶ τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐνέφυσε. Τίνος γὰρ ἄλλου ζώου ψυχὴ πρῶτα μὲν θεῶν τῶν τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα συνταξάντων ἡσθῆται ὅτι εἰσί; τί δὲ φύλον ἄλλο ἢ οἱ ἀνθρώποι θεοὺς θεραπεύουσι; ποία δὲ ψυχὴ τῆς ἀνθρωπίνης ἱκανωτέρα προφυλάττεσθαι ἢ λιμὸν ἢ δίψος ἢ ψύχη ἢ θάλην, ἢ νόσοις ἐπικουρῆσαι, ἢ ῥώμην ἀσκήσαι, ἢ πρὸς μάθησιν ἐκπονῆσαι, ἢ, ὅσα ἂν ἀκούσῃ ἢ ἰδῇ ἢ μάθῃ, ἱκανωτέρα ἐστὶ διαμεμνῆσθαι; Οὐ γὰρ πάνυ σοί

4) Κρίνει ἄξιον ἑαυτοῦ, καταδέχεται ὥστε σε θεραπεύειν αὐτό. 5) (Ἐνν. Τῶν ἄλλων ζώων) οἷς καὶ ὄψ. καὶ ἀκ. κτλ.